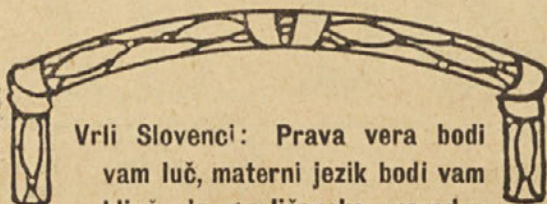

LETO X.

ZVEZER 4.

Vrli Slovenci: Prava vera bodi
vam luč, materni jezik bodi vam
ključ do zveličanske narodne
omike. A. M. Slomšek.

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1910.

CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina IV. zvezka:

	Stran		Stran
Mladinska izobrazba:		Društveni glasnik:	
Glasovi iz tujine	49	Pozdrav. Ciriljev	61
Zabava:		Ustanovni shod »Z. sl. dekl.« na Štaj.	61
Prava sreča. Posl. A. Č. (Dalje.)	52	Iz odborove seje Z. S. D.	62
Kaj je novega po svetu?		Pozor mladeniške in dekliške zveze!	62
Orli:		Sv. Križ pri Mariboru	62
Bratom Orlom. A. Rančigaj	59	Poljčane	62
Dekliški vrtec:		Konjice	62
Služit grem!	60	Sladkagora	63
		Št. Vid pri Planini	63
		Pilštanj	63
		Iz Trbovelj	63
		Gornja Radgona	63
		Slovstvo:	
		Kovačev študent	64
		Vstaja Škenderbergova	64

Listnica uredništva.

V tej številki smo morali govorniške vaje poročil, katerih dopisnikom na ljubo nismo izpustiti, ker se je nabralo veliko društvenih hoteli odložiti.

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K, na pol leta 1 K, na četrto leta 50 h. — Uredništvo in upravništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor.

Deset lepih razglednic za god

pošilja za 80 vinarjev, ki jih
lahko plačate s poštnimi znamkami

Trgovina tiskarne sv. Cirila v Mariboru Kor. cest. 5.

== NAS DOM ==

Štev. 4.

V Mariboru, 15. februarja 1910.

X. letnik.

Mladinska izobrazba.

Glasovi iz tujine.

Naslednje vrstice veljajo tistim našim rojakom, ki so zapustili svojo domačijo in si v tujini služijo svoj kruh. Zasluga naše »Krščansko - socialne zveze« je, da je opozorila na krvne brate v tujini in jim začela posvečevati svojo materinsko skrb. Kako skrbno varujejo Nemci svojo kri! Če se kam med drugi narod priseli par Nemcev, že gre za njimi Südmarka, Schulverein in naše c. kr. oblasti skrbno pazijo, da se kje ne skrivi Nemcu kak las. V mnogih čisto slovenskih krajih mora zaradi par priseljenih Nemcev biti nemški pouk v šoli, nemško uradovanje pri občini, nemški morajo biti javni napis. Koliko stotin našega ljudstva pa se leto za letom potopi v tujem, nemškem in laškem morju, ne da bi se kdo zmenil za njih! In največ so mladi, krepki ljudje, ki odidejo v tujino in se izgubijo za nas.

V naslednjem povzamemo podatke iz pisem, ki so nam na razpolago, in napravimo nekako sliko o položaju naših bratov v tujini. Oziramo se le na Gornje Štajersko.

Vesela ne bo ta slika; človeku srce krvavi ob nje pogledu. A doseči hočemo troje: 1. Naj bi vsi domači krogi sprevideli, kako pogubno je za nas izseljevanje v tujino in bi ga skušali omejiti; 2. pri vseh naših društvih bi se naj skrbno zasledovalo, kdo se izseli in kam ter bi naj domače društvo ostalo še naprej v zvezi z izseljenci; njihov imena in kraj bi se naj naznanila S. K. S. Z. v Mariboru, v Ljubljani, v Gorici ali v Celovcu; 3. naši politiki, sociologi in ekonomski bi naj resno proučevali žalosten pojav, pravo rakovo rano na našem telesu, in ta je: domači ljudje ne marajo za svojo lepo domačijo, ampak kakor čebele

iz panja vrejo vun, tujec pa sili na našo zemljo. Domača zemlja naj da dovolj kruha domačim ljudem!

Bruck ob Muri.

»... Število slov. delavcev in družin je tukaj prav veliko, posebno še v okolici, n. pr. v Kapfenbergu. — Srce me boli, ko slišim in vidim, kako slabo je njih življenje. Ne čitajo celo nič, ali pa le kaj slabega. Socialni demokratje si na vso moč prizadevajo pridobiti jih za sebe, in bojim se, da se jim je pri mnogih to že posrečilo. Vsiljujejo jim svoj »Arbeiterwille«, če pa se jim ponudi slovenski list, ga zavrnejo, češ, da rajši nemške liste berejo, toda nekaj bi se jih še našlo, ki bi sprejeli naše liste...«

Drugo poročilo iz Brucka pravi:

»V dolini tik reke Murice, namreč v sodnijskih okrajih Mürrzusschlag, Kindberg, Aflenz in Bruck ob Muri prebiva približno 6000 slovenskih družin (pač menda oseb! Ur.) vstevši tudi prekmurske Slovence iz Ogrskega... Te sirote so duševno mrtve, deloma trpijo tudi pomanjkanje, kajti navadni delavec ima na dan 2 K 40 v do 3 K, rokodelci do 4 K na dan. Živež pa je tukaj neznansko drag in stanovanje tudi... Vsi poskusi, Slovence organizirati, so spodleteli, vendar je upanje, da se slovenski živelj polagoma okrepi in bo mogel samostojno nastopiti. Ob nedeljah se vidi v cerkvi veliko slovenskih molitvenikov, med ženskim spolom so tudi imenitno oblečene gospe Slovenke. Na ulici pa se sliši redko slovenska beseda, češki, ogrski in italijanski se več čuje. Če koga nagovoriš slovenski, se najprej ozre, ali je varno slovenski odgovoriti.

Le takrat, ko so naši Slovenci, pijani, pojejo in govorijo tudi slovenski, doma, na Sp. Štajerskem pa ravno

nasprotno, kadar so pijani, znajo naenkrat nemški. Žalostno, pa resnično!

Kaindorf pri Lipnici.

»V tukajšnji tovarni smo skoraj sami Slovenci in smo večinoma vsi za to, da bi si ustanovili katoliško bralno društvo, a manjka nam človeka, ki bi nas poučil in nam pomagal«.

Kallwang (Gornje Štaj.).

»V tem kraju delajo Slovenci samo po letu, t. j. od 25. aprila do 1. novembra, in sicer okoli 80 delavcev iz Haloz, okoli 60 iz hrvaškega Zagorja in kakih 40 ogrskih Slovencev, katerih nekaj tudi po zimi tukaj ostane. Nekaj slovenskih družin tudi stalno prebiva tukaj, a njih število je težko določiti, ker bore malo držijo na svojo narodnost. Po govorici spoznaš človeka, da ni pristen Nемеc, a če ga vprašaš, od kod je doma, ti pove kak kraj okoli Gradca ali pa pravi, da je »Deutsch-Böhm«, pa je doma iz lepih Ljutomerških goric. Žalostno, toda resnično!

Čehov tudi dela tukaj veliko, pa bolj držijo na svoj narod kakor Slovenci«.

Ljubno (Leoben).

»Slovenskih delavcev je tukaj veliko; na vsak drugi korak se na ulici sliši slovenski jezik, a Slovenci rajši berejo nemške liste!«

Marijino Celje.

»Okoli Marijinega Celja je precej slovenskih delavcev-gozdarjev, ki so raztreseni krog in krog — po 3 do 4 ure. Zelo mnogobrojni so Slovenci v Veitschu pri Mitterdorfu. Tam biva 600—700 Slovencev in veliko slov. družin stalno tam stanuje. Par mož je še zavednih, večina je pa nezavedna in že v rdečem taboru. Najhujše je, da ti ljudje nimajo svojih dušnih pastirjev in prilike za sv. spoved. Enako je tudi v Donavicu in v Ljubnem.

V Donavici je večina mladeničev Slovencev, pa žalibog, marsikateri mladenič je od začetka priden, gre ob nedeljah k službi božji, kmalu pa vse pozabi in noče tudi več slovenski govoriti, čeravno nemški ne zna. Še zasramuje tiste, ki domače časnike berejo. Jaz pa svoje slovenske matere ne bom

zapustil, Bog pa mene ne bo zapustil«.

Delavski fant.

Steiregg.

»Tukaj smo samo trije Slovenci. Eden pravi, da nima časa brati časnikov, drugi brati ne zna, jaz pa sem že več let naročen na »Slov. Gosp.«

Zeltweg (G. Št.).

»V tukajšnjih tovarnah in rudokopih je veliko Slovencev, pa so večinoma močno organizirani pod rdeči prapor. Težko bo pridobiti koga, poskusiti hočem pri tistih, o katerih se mi dozdeva, da so le na vitez zaradi dela ali obrti rdeči. Stanje obrtnikov in delavcev je vedno slabše; obrtnikom delajo konkurenco judovske tovarne, delavcem po rudokopih in tovarnah pa vedno pritrgujejo plačo. Stanovanja in življenjske reči so vedno dražje. Mi smo takorekoč zapuščeni v solzni dolini. Veliko bi storili za nas, če bi nam pošiljali dobrih časnikov in pripovednih knjig, da bi ljudje dobili veselje do branja.

Tollinggraben (pri Ljubnem).

Zelo značilno je naslednje pismo delavskega fanta.

»Veliko nas je tukaj na Zgornjem Štajerskem, daleč od naše ljube slovenske zemlje, naštel bi jih okoli 4000 slovenskih delavcev. In izmed teh bi jih bilo tudi dosti, ki bi radi prebirali slovenske časnike. Marsikateri bi si lahko več denarja prihranil, ko bi po »sihtu« namesto da gre v gostilno, vzel časnike v roke. Kako silno bi bilo dobro to za mladega človeka! Koliko je tukaj fantov, ki bi jim ne bilo treba po svetu iskati kruha. Doma pusti staroga očeta in mater in pa veliko posestvo. Oče in mati ne moreta več delati. Mati in oče pravita: Ostani doma, saj si doma dosti živeža prihranimo, sin pa pravi: Jaz grem h »knapom«, bom par let tam in si bom dosti denarja prihranil.

In res gre in pusti svojo mater in očeta. In glejte, kako se mu godi! V tujem mestu pride med slabe tovariše; prvo, ko vidijo, da ima par kronc v žepu, mu pravijo: pojdi, gremo malo na korajžo. Prva korajža se mu dopade,

druga še bolj in potem ga pa ni treba več vabiti. Ko bi pa imeli slovenske časnike in bi tiste pridno prebirali doma, saj prilžnosti imajo dovolj, bi vse to izostalo. Ljubi moji slovenski fantje! Marsikateri bi se izognil daleč okoli velikim nadlogam, ki si jih sam nakopa. Komaj toliko denarja prihrani, da plača poroko, pa se že hoče ženiti in potem pride velika družina in si ne ve pomagati več. Živež morajo imeti, kje bo pa zaslužil toliko; živež je drag tukaj, da je groza in zaslužek vedno manjši. Zato pa prav pravi pregovor: Ljubo doma, kdor ga ima. — In sedaj bi že tudi vsaka kmečka hči rada šla v mesto ali v tovarno. Ali tam jo kmalu v zanjke dobijo, pa si pomagati več ne more. Ljuba deklica, ako imaš še svojega očeta in mater in ako vidiš, da lahko živiš doma, tedaj nikar po svetu ne hodi iskat kruha. Žalibog je dosti dandanes kmečkih deklet, ki bi rade bile mestne frajle, mislijo, če enkrat klobuk nosijo, da potem imajo vsega dovolj. Žalostno je dandanes, ko vidim dekleta, ki se klatijo po tujini, ko bi jim treba ne bilo. Ko sem jaz prišel od vojakov v Leoben, sem našel tam deklico, ki je bila ravno iz tistega kraja doma kakor jaz. V pogovoru me vpraša: Kam boš pa šel jutri, ko bo nedelja? Jaz sem pa rekel: Do poldan grem k maši in popoldan bodem pa doma. Na to pa mi je odgovorila: Jaz pa že nisem bila tri leta v cerkvi in pridige nisem slišala, odkar sem od doma odšla! Ko sem bil k vojakom potrjen, so mi mati rekli: Na Boga nikoli ne pozabi in rožni venec nosi zmiraj pri sebi; pa res, jaz sem ubogal, vsaki večer, ko mi je čas dopuščal, sem vsaj v duhu molil očenaš, češčeno Marijo in v cerkev sem šel, če sem le količkaj prilžnosti imel. Kolikokrat sem se vozil po viharnem morju, pa se mi ni nikoli nič zgodilo. Spomnil sem se, kar so mi mati naročili, da na Mater božjo naj nikoli ne pozabim. Bilo je enkrat strašno viharno morje, ko sem se moral na stražo peljati, strašna burja je bila, ko smo bili v ladji, in ko smo že blizu kraja prišli,

se zažene valovje, da smo bili naenkrat vsi pod ladjo in mene je valovje naravnost na suho pečevje vrglo in drugi so se z veliko težavo smrti rešili. Kdor na Boga in na Marijo ne pozabi, ne bo nikoli pozabljen, kamor se bo obrnil. Povsod z božjo pomočjo začni in končaj delo in tako boš imel srečo. Povsod ti bo šlo vse dobro od rok. Bodi pošten v vseh rečeh, pa te bodo ljudje radi imeli, kamor boš prišel, bodi zvest v vseh rečeh, pa te bodo vsi spoštovali. Koliko dandanes surovih mladeničev ide po svetu, mislijo, da bodo kmalu vsega imeli dovolj, pa denar se zastonj nikjer ne dobi. Koliko je slovenskih mladeničev, ki pridejo v tuji kraj in to je prvo, da si vsak novo obleko kupi, in ko si enkrat prihrani par goldinarjev, pa gre na dopust domu. Ko pride bahato domu in dekleta vidijo, da že ima boljšo obleko in pa urino veržico, pa mislijo: o tá pa ima že dosti denarja! Pa še njih vleče v tujino. Drugi pa bi radi šli domu, pa še obleke nimajo, ker sproti vse zapijejo. Ljubi mladenič! Ako si hočeš kaj prihraniti, prvo je obleka, da se imaš v kaj preobleči, potem pa bodi varčen v vseh rečeh; ako hočeš kdaj kaj imeti, gostilne ne smeš veliko poznati. Stori trden sklep: če mi Bog da zdravje, toliko hočem vsaki mesec na stran djati, in tako si lahko vsako leto prihraniš do 100 gl. Marsikateri se spominja pozneje svoje rojstne zemlje, kjer mu je zibelka tekla, rad bi se povrnil v svoj rojstni kraj, pa ne more več. Marsikatera deklica bi bila lahko pridna in srečna kmečka gospodinja, v tujini še pa pridna dekla ni, ampak vlačuga. Ljuba deklica, nikar ne verjami, če ti lepi grad obetajo, pa še svoje obleke nimajo, veliko na jeziku, v žepu pa nič. Ljubo slovensko dekle, ni lepšega in veselejšega na svetu, ko je tvoja rojstna hišica. Tam je tvoja zibelka tekla, tam je tvoje veselje doma.

Fantič iz Tollinggrabna.

Zabava.

Prava sreča.

(Dalje.)

(Poslov. A. Č.)

Sedmo poglavje.

Prijateljsko zavetje.

Dan hoda od Ponkrašaka je ležalo proti goram v sredi rodovitne doline za potokom bogato Mlinarjevo posestvo. Lastnik je bil pošten in pravičen mož. Storil je mnogo dobrega. Njegovi okoličani pa so mu bili nehvaležni; tako so zlorabili njegovo dobroto, da bi bil kmalu prišel na beraško palico, ako bi delal tako naprej. Razdajal je, a nikdo mu ni bil hvaležen, kaj še, da bi mu bil vrnil. Župnik, pobožen in razumen gospod, ki je tudi bil dobrotljiv, je večkrat opomnil Mlinarja, kadar sta se srečala, da mora pri dobrih delih tudi vedeti, komu izkaže usmiljenje.

Tudi nekega večera, ko se je vračal iz bližnje vasi od bolnika, naleti na Mlinarja pri mlinu in pravi: »Jernej, danes imam za vas dva človeka, pri katerih lahko vložite svojo dobrotljivost na obresti, ki vam jih izplača Bog, večni povračnik.«

Po teh besedah privede izza ogla neko ženo in dečka rekoč: »Oba sta silno utrujena. Drugače bi ju spravil seboj. Vendar ne gre več. Takim ljudem moramo pomagati. Žena ima malo imetja, ker jo je zadela nesreča. Vi, Jernej, ji lahko pomagate za nekaj časa. Oddajte ji sobico, ki je prazna, dajte ji gorke juhe in toplo ležišče, kolikor je pač treba za to noč. Za nadaljno se že poskrbi.«

Komaj odide župnik svojo pot, že sedita njegova spremljevalca v sobici in si počivata.

Bravec ugane, da je bila uboga žena z dečkom pregnana Zelenčeva Ana s svojim sinom Janezkom.

Zapustila je svoje ljubo domovje brez smotra in načrta. Predno je odšla, šla je še pomolit na grob svojega rajnega moža. Tam se ji je zdelo, kakor bi ji on govoril in jo tolažil: »Idi mirno naprej, ljuba moja žena, kamor te vodi Oče vdov in sirot, ki si ga zadnje jutro

v domovju klicala na pomoč tako iz srca.«

»Janezek«, pravi v solzah mati svojemu sinu, »cvetke, ki jih nosiš seboj ti bodo pretežke. Podari jih svojemu očetu na grob, da te blagoslovi!« — Deček postavi posodo s cveticami pod bršljan, poklekne na grob in čaka še nekoliko časa. Potem vstane, stopi k materi smebljajoč se: »Oče me je blagoslovil.« S tem očetovim blagoslovom sta potovala varno in v Boga zaupajoča proti gorovju. Ani pride v spomin najboljši prijatelj njenega moža, ki je prebival daleč tam za deželno mejo. Ko je bil nekoč posetil za nekaj dni Zelenčeve, je rekel Lovrencu: »Če se ti prigodi kaj hudega in si ne moreš pomagati, potem se obrni name in prepričaj se boš, da sem tvoj prijatelj in ostanem.« Te besede, si je mislila Ana, veljajo tudi nesrečni Lovrenčevi vdovi. — Zato se je podala na pot in prišla ne brez težav do mesta, kjer je naletela na župnika.

Spoštljivo pozdravi tedaj duhovnika in ga proseče odkritosrčno pogleda. Župnik spozna, da je revna. Vzame iz žepa možnjo, da bi ji nekaj dal. Ona se pa brani rekoč: »Pač ni to, česar potrebujem. Za najpotrebnejše še imam in nočem za ves svet vašega daru odvzeti kakemu ubožnejšemu. — Prosim samo za svet, kje bi našla najprej prenočišče pri ljudeh, ki imajo usmiljenje z nesrečnežem. Tako trudna sem, da ne morem nič več in bojim se, da bi morala prenočiti pod milim nebom.«

Te besede so napravile na častivrednega gospoda velik vtis. Tedaj pelje naša znanca tja, kjer sta našla prijazno zavetje.

Sobica ni bila posebno prijetna, ker ni doslej nikdo prebival v njej. Po kotih je bilo polno starega orodja in druge navlake. Mlinarica, dobrotljiva kakor njen mož, se opravičuje in skuša v naglici, kolikor možno, pripraviti dobro prenočišče.

A naša popotnika sta zadovoljna, da sploh imata prenočišče in ne gledata na

udobnost. Oba objame po večerni molitvi sladko, dobrodejno spanje. Drugi dan se zbudita, ko prinese Mlinarica že zajutrek.

»Moj Bog«, zakliče Ana, ko se prijazno pozdravijo, »kako mi je danes lahko pri srcu v tej samoti, na kraju dobrotljivosti; čisto drugače, kakor tam, kjer sem zadnje dni prestala toliko gorja.«

»Če je tako«, pravi vstopivši Mlinar, »ostanita tukaj, dokler se ne okrepiata za nadaljno potovanje.«

»Ne samo to«, popravi Mlinarica moževe besede, »temuč tako dolgo ostanita tukaj, dokler se vama poljubi. Samo sobico je treba malo urediti.«

»Rada preskrbim to«, reče Ana smehljajoč se veselja, »tudi še imam toliko, da vam plačam malo stanarino. Kolikor bo premalo, nadomestiti hočem prav rada z delom.«

Bilo jê takoj, kakor dogovorjeno: vsi so bili zadovoljni in veseli.

Ko se malo pozneje gospod župnik oglasi pri Mlinarju, stopi tudi zadovoljnega obraza v sobico, da se malo več pogovori z neznano ženo o njeni žalostni usodi.

Ana pa odvrne proseče: »Ne zamerite, častivredni gospod. Moja dušna rana še mi ni začela prav celiti; zato se bojim, pripovedovati svojo nesrečo, da mi ne začne zopet krvaveti ali da postane celo neozdravljiva. Razun tega mi je to storil zloben človek, ki bi ga bilo moralo vsaj to odvrniti od njegovega čina, ker sva si v sorodstvu. Vendar krščanska ljubezen zahteva od mene, da mu odpustim — in odpustila sem mu že. Zato raje o tem molčim tako dolgo, dokler mi božja usmiljenost ne naznani trenutka, ko smem v sladki nadi, da se mi zgubljen sreča povrne, to skrivnost razodeti.«

Častiti gospod po tem odgovoru zelo ginjen reče: »Vi ste poštena in častivredna žena — in to mi zadostuje. Tu je moja roka, če bi potrebovali kdaj moje pomoči.« Na to se poslovil gospod župnik.

Zunaj pa reče Jerneju in njegovi ženi: »Zdaj imata dve prav vredni osebi,

da se jima skaže dobrota — ljubi Bog bo vama vse povrnil.

Osmo poglavje.

Posestvo v najemu.

Od ganljivega in tolažljivega dogodljaja v Mlinu vrnimo se k presunljivemu prizoru pri Ponkrašaku. Od trenutka, kar je Boštjan vrgel listino in ključke skoz okno in zavpil: »To je moje prekletstvo«, se ga je polastil dušni boj. Iz tega boja izide ali zmagavec in postane pošten, kakor je bil v nekdanjih dneh, ali pa se pogrezne še globlje v hudobijo.

Pametna in poštena Marjeta spozna, kaj se godi z njenim možem in si prizadeva, kolikor more, da bi ga rešila. V ta namen hoče porabiti to, kar je bilo Ponkrašaka tako pretreslo. »Boštjan«, pravi, »ne huduj se, če se obrnem do tebe s srčno prošnjo. Bil je čas, ko mi nisi odrekel ničesar, ljubi Boštjan! Pogosto si me iznenadil s kakim veseljem, ki še mislila nisem nanj. Oh, to so bili lepi, srečni časi! — In ti me moreš razveseliti tako, kot ničesar na svetu. Vendar rada počakam, ljubi Boštjan, dokler nisi čisto zdrav. Potem pač — obljubiš mi vendar?«

»Bom že videl in te poslušal«, mrmra Ponkrašak še vedno vznevoljen vsled slabe vesti.

Marjeta reče z bolestjo, ki izvabi njenemu prosečemu pogledu solze: »Drugekrati si izpolnil mojo najmanjšo željo, predno sem ti jo prav razodela. — O, stori mi tudi tokrat, Boštjan! Obljubim ti pri Bogu in njegovem usmiljenju, da bo tvoja vest lažja, tvoj obraz jasnejši, če mi izpolniš prošnjo.«

Nekaj dni potem zapusti Boštjan posteljo in hodi, opirajoč se na palico, po sobi. Bila je nedelja. Vsi odidejo v cerkev, mati Marjeta pa sedi pri možu in mu bere iz knjige priliko o usmiljenem Samarijanu.

Ko prebere, pogleda Boštjana, ki se trudi, da bi zakril solzo, pa ne more. »Hvala Bogu«, zakliče s sklenjenimi rokami, poklekne sredi sobe in moli.

Ko zmoli, reče mož: »Pridi k meni, Marjeta, bodi mi zopet dobra in povej mi svojo prošnjo.«

To navda Marjeto z upanjem, da se vse dobro izide. Hitro teče k omari in jo odpre. — Boštjan to videč, se prestraši. Ključi in listina so bili notri. Žena jih je tedaj, ko jih je Boštjan vrgel skoz okno, pobrala in skrila.

»Marjeta«, zavpije s pretečim pogledom, »zapri omaro! Vznemirja me, kakor bi bila pošast notri.«

»Ravno zato«, odvrne Marjeta v milem, a odločnem glasu, »zaradi tega te hočem rešiti tega hudobca.« Vzame stvar iz omare in nadaljuje: »Odstraniti hočem to, drugače nimam miru vse žive dni ne. To moraš Mihu izročiti; on si naj obdrži in naj ostane na Zelenčevini, dokler se ne spremeniš! Zakaj zdaj je nemogoče, da bi ti imel ključe in listino pri sebi, kaj še, da bi obiskal Zelenčevino. Tako hudoben še nisi, da bi mogel storiti kaj takega z mirno vestjo.«

»Molči in ne govori mi več o tem«, zavpije mož bojzljivo in jezno.

»Slovesno ti obljubim«, reče žena in vzdigne roko, »slovesno, Boštjan, da hočem molčati tako dolgo, dokler se tebi samemu ne zljubi govoriti. Poprej pa se mora stvar odločiti. Daj ključ in listino Mihu!«

»On je zapustil posestvo in je odšel, Bog ve kam«, zavpije kmet, »in za moj del lahko pogine.«

»To je nasledek zlobnega dejanja«, reče z opravičeno resnobo Marjeta, »naprej sem vedela, da bi se ti pri prvem potu k Zelencu šibile noge in se krčilo srce. A Miha je tukaj. Rekla sem mu, naj pride po službi božji sem.«

Miha ni na srčno prošnjo Marjetino posestva niti zapustil. »Miha«, mu je rekla, »vi morate ostati. Na vas stavim celo svoje upanje. Preprosi hočem Boštjana, da dobite posestvo za malo najemnino.« — Miha privoli. V glavo mu šine dobra misel. Nameni se, da prihrani dohodke pridelkov, kolikor jih preostane po najemnini, za svojo dobro gospodinjo; kajti upanje, da jo zopet vidi, ga ni zapustilo.

Marjeta ga je doslej skrivala in hranila v mali sobici v zadnjem delu hiše, kakor bi bil njen oče. — Ko vidi, da se Boštjan ne srdi več na Miha, ga

pripelje v sobo in reče: »Boštjan, tukaj je Miha.«

»Hočeš, Miha?« mu zakliče Ponškraak in stegne roki proti njemu kakor jih stegne morski ponesrečenec za zadnjo desko.

»Kaj meniš, Boštjan?« vpraša zidar.

»Kar Marjeta hoče«, reče kmet.

»Dobro napravita. Proč z mize s to stvarjo, ki me tako muči.«

Marjeta vzame ključe in listino — in migne Mihi. Zunaj v veži pa se dogovorita o stvari.

V sobi se pridruži Micika očetu. »Poslušajte, ata«, reče dobri otrok, »in pazite. Tu stoje lepe besede v knjižici, ki mi jo je Janezek podaril. Pa kjé je Janezek? Nikdar še ni tega storil, da bi ga ne bilo v nedeljo v cerkev. Ubogi deček gotovo ne more več moliti, ker je knjižico podaril meni. Ko bi to vedela, mu jo vrnem. Pa poslušajte rek: »Dobra vest — mehka postelja!«

Tega še ne razumem. Razložite mi ata.«

Ponkrašaka presune nedolžno vprašanje hujše, kakor glasno očitiranje. Komaj spregovori: »Oh, daj — Micika misli, da hoče oče razložiti. Zato mu brž prekine besedo: »Ne, ata, ne povejte mi. Učitelj pravi, da moramo sami misliti. Že razumem. Tisti, ki ima dobro vest, na najtršem ležišču, počiva prijetneje, kakor tisti, ki ima slabo vest, na najmehkejši pernici. Je prav, ata?«

»Je, otrok moj«, reče žena Marjeta, ki se je z Mihom ravno vrnila v sobo, in dostavi, ko vidi očeta v zadregi: »Zdaj pa pojdi, otrok, in nahrani kokljo in piščeta. Že dolgo kvoka po svoji Miciki.«

Hčerka vreže brž lep kos kruha iz miznega predalca in hiti vun.

»Dogovorila sva se«, reče Marjeta, ko pride z Zelenčevim zidarjem nazaj k Boštjanu: »Miha ima ključ in listino in začne znova gospodariti na Zelenčevem posestvu. — Štiri sto kron najemnine je dovolj za starega moža. Če mu pa te odpustiš, Boštjan, — potem ti pa rečem: Bog povrni! — Tvoja žena ti reče: Povrni Bog, Boštjan!«

»Naj bo«, reče glasno pol v občutkih nekdanjega poštenja, predno je

postal bogat kmet, pol v mučni nevolji nad sedanjim svojim položajem. A prepove si odslej vsako nadaljno besedo, ki bi se tikala Zelenčevega posestva in njegovih stanovavcev, ki jih je pahnil v nesrečo.

Tako potolažena in v veseli nadi kakor zdaj, že Marjeta dolgo ni pogledala Boštjana in ga tudi mogla ni.

»Le tako naprej, ljubi mož«, reče solzeč se veselja, »le tako naprej po pravem potu, ki si ga zopet našel — in jaz te hočem zvesto spremljati do lepega smotra, ko se bova zopet razumela, ko zavlada v naju zopet dušni mir, da vsak lahko poreče: ‚Tukaj je prava sreča doma‘.«

Deveto poglavje.

Bogati in ubožni deček.

Bil je predvečer godu sv. Janeza Krstitelja — ko koraka neki ubožen deček osmih let ob solnčnem zahodu še po mestnih ulicah in zakliče zdaj pa zdaj mimo hiš grede: »Jagode, kupite jagode!«

Pa joj, moj Bog! Nikdo ga noče slišati. Kmalu je na koncu ulice, ki pelje iz mesta, in hoče domu. »Kako bo moja mati ihtela, ako pridem mesto z deseticami le zopet z jagodami domu!«

Pri tej misli se dečku oči porose, obenem pa se ojunaci in še enkrat poskusi svojo srečo.

Stopi v veliko hišo, pred katero je ravno stal, in hoče po stopnicah. Tedaj se duri nad stopnicami odpro in deček boljšega stanu mu pride do polovice stopnic naproti.

»Hočeš kaj, ljubi deček?« vpraša gospodič ubožnega dečka milo in uljudno, da povzdigne ta poln upanja svoje solzne oči in odvrne: »Ne kupite nobenih jagod, mladi gospod!«

Vojtek — tako se je imenoval odlični gospodič, se namrdne in zmaje z glavo, kakor da bi ne maral za jagode.

Tega ubožni deček ne more verjeti. »Oh«, pravi, »gotovo ste jih že toliko kupili, da moje lahko pregrešate. Pa pogledajte samo, mladi gospod!«

Nato mu ponudi s prosečim pogledom pletenico z jagodami: »Poglejte lepe jagode. Ravno danes sem jih na-

bral v gozdu. Celo pletenico za eno desetico! Oh, kupite, ljubi mladi gospod!«

Ko deček prosi tako prisrčno, stopi Vojtek eno stopnico nižje. To navda mladega prodajalca s pogumom. Potegne si s slamnikom svoje rujave lase z lica in prosi naprej: »Le pogledjte, solnce že zahaja. Jaz moram priti domu, da pomagam svoji materi. Ona škropi Mlinarjeve vrte, pri katerem sva najemnika. Uslišite mojo prošnjo, ljubi mladi gospod!« »Ne nosi jagod naprej«, odvrne Vojtek in opazuje dečka z neko prisrčnostjo, ki je kazala, da je že zmožen, da razume in občuti pomen srčne prošnje.

»Kako se zoveš?« vpraša gospodič. »Janezek«, se je glasil odgovor, »in da se ne zamenja mene in sina bogatega kmeta v vasi, se zovem jaz ubogi Janezek!«

Bolestno se nasmeji pri teh besedah Janezek in solza veselja mu kane po licu.

»Daj sem svoje jagode«, reče Vojtek, ki se mu je smehljal obraz veselja, ker je videl, da odseva iz dečkovih oči notranja zadovoljnost. »Vse ti moram odkupiti, da brž prideš domu.«

Seže v žep in izvleče svojo mošnjico. »Na, vzemi, Janezek«, reče gospodič in mu da ves svoj denar.

Janezek prešteje površno denar in reče: »Glejte, ljubi mladi gospod, preveč ste mi dali.«

»Le vzemi, le«, se smehlja Vojtek in migne z roko, da sme obdržati. Jagode so bile dvakrat plačane. »Jaz ne zaslužim tako težko, kakor ti, ubogi deček«, dostavi gospodič sočutno.

»A tega nisem priberačil od vas«, pripomni Janezek plaho; tedaj smem vzeti. Kajti beračiti je sramotno za zdravega, močnega dečka, če tudi je ubog.«

»Bodi brez skrbi«, uteši Vojtek dečka, »podarim ti to; ker mislim, da si eden tistih, katere mēni moj oče.«

Pri besedi »oče« se narahlo odpro duri bližnje sobe — in očetovo oko pokuka skoz odprtino, ki se pa zopet zapre, predno zamoreta dečka to zapaziti.

Janezek se zahvali mlademu darovalcu prav odkritosrčno. Ta pa opazuje

zadovoljno poštenu obraz ubogega dečka. Pri tem pade njegov pogled na ubožno dečkovno obleko. »Janezek«, vpraša in ga prime za roko, »povej mi po pravici, nimaš nobene druge obleke, kakor to?«

»Pač«, odvrne Janezek, »praznično še imam. Ta je že boljša. A biti mora za vsako slovesnost. Ako bi bila še na Zelenčevem posestvu z materjo, bi bil dobil ob žetvi novo suknjo. Zdaj sva pa uboga. Morebiti, če toliko zasluživa, o Božiču, kakor pravi mati.«

Vojtek je presenečen. »Ali si že lahko zaslužiš suknjo«, vpraša.

»Tega ne«, odvrne Janezek. »Ko bi pač to mogel! Mati jo zasluži — in jaz ji samo pomagam. Pa le počajte, mladi gospod, da bom večji; potem hočem vse povrniti dobri materi.«

Ta odkritosrčna otroška ljubezen vedno bolj naklanja Vojteka dečku; saj je tudi sam čutil isto ljubezen do svojih starišev. Z boleznim sočutjem vpraša torej Janezeka: »Ti torej nimaš več očeta?«

Solza kane dečku pri tem vprašanju iz očesa. Vendar mu kmalu zasije oko, ko pogleda proti nebu rekoč: »Gori v nebesih, h kateremu molim vsak dan: Oče naš! — Ta skrbi zame in za mater; ta podeli nama, česar potrebujeva. In dovolj je; zato se mu zahvaljujeva iz srca. Oh, gotovo mi je tudi on poslal danes mladega gospoda, da mi je kupil jagode tako hitro in jih plačal tako dobro.«

Ginjen reče Vojtek nežno: »Misliš?«

»On nam pošilja«, nadaljuje deček, »vse dobro, ljubi Bog, pravi mati. Tako mi je tudi pomagal, da sem jagode našel.«

Ko še enkrat odpre roko in prešteje denar, dostavi: »Toliko še nisem nikdar izkupil. Kako bo ljuba mati vesela, ko pridem z denarjem domu!«

»In vendar nisi hotel vzeti«, reče Vojtek.

»Seveda«, seže Janezek gospodiču v besedo, »ker bi lahko kdo mislil, da sem priberačil. To delajo le hudobni dečki, pravijo mati, dečki, ki nočejo slušati in delati. A vi ste mi podarili — ni res, mladi gospod?«

»Za svoje jagode, ubogi Janezek«, pravi Vojtek, »si pač zaslužil.«

»Naj vam povrne ljubi Bog tisočkrat«, zakliče Janezek in se hoče posloviti.

Medtem vtakne denar v žep in zakliče pri odhodu ves vesel: »Tega lahko dene moja mati za mojo suknjo nekaj na stran.«

»Tega ne sme! Počaj še!« zakliče za njim Vojtek. In ker ubogi deček ne ve, kaj naj stori, ga mladi gospod pelje nazaj k stopnicam, ga premeri od nog do glave in ponovi: »Počaj še!« Nato hitro izgine nad stopnicami.

Deseto poglavje.

Blagi oče in dobrotnik.

Vojtek je imel izvrstnega očeta, ki je svojega sina vzgojeval na ta način, da mu je vero in čednost vcepil v srce bolj z vzgledi kot z besedami.

Opomnil ga je tudi, kar se tiče dobrotljivosti, kateri ubožci so res potrebni, ki so tem potrebnejši, čim manj se kažejo potrebne. Njihova skromnost zasluži tem večje usmiljenje, čim manj pričakujejo. — Potem da sinu priložnost, da more to pravo naziranje tudi prav uporabljati; zato prepusti sinovi volji, da sme ubožcem namenjene dari razdeljevati, a tudi vse očetu povedati, kaj je komu dal.

Blagi oče je imel pri tem dvojni namen. Hotel je sina napeljevati, da prav spozna, kako se imetje ceni in vporablja. Vzgojiti je hotel sinovo srce tako, da bi imel radost in veselje nad dobrimi deli. Zato mu je malo prej daroval obleko rekoč: »To imaš za svojo pridnost in svoje lepo vedenje — in na voljo ti je dano, storiti s tem, kakor je tebi ljubo.«

Ta očetov dar pride Vojteku na misel, ko se misli posloviti od Janezka. Še enkrat hiti po stopnicah, stopi k dečku, mu vzame mero in teče drugič navzgor rekoč: »Bom takoj tukaj.«

Iz malo odprtih duri sobe, ki je bila nad stopnicami, pokuka zopet očetovo oko smehljajoč se zadovoljno radi početja svojega pridnega sina.

Janezek medtem veselo pričakuje, kaj bode.

Oče zapre zopet rahlo vrata, ker Vojtek ravno priskače s svojim darilom.

»Tu imaš, ljubi deček. Kako se zoveš z rodbinskim imenom«, vpraša Vojtek.

»Zelenec, moj ljubi mladi gospod«, odvrne ubogi deček. A komaj ve, kaj je rekel; kajti njegovo oko in srce je bilo obrnjeno na to, kar je držal Vojtek v rokah.

»Tukaj, ljubi Janez Zelenec«, se smehlja ta in mu poda skoro novo zeleno suknjo. »Tukaj imaš praznično suknjo, tudi za večje slovesnosti še dovolj lepo. Pa jo moraš koj obleči, da te vidim v njej.«

Ubogi Janezek ne ve od veselja in začudenja, kako bi se vedel. »Obleči«, se smehlja Vojtek in mu pomaga, dokler ni oblečen v praznično suknjo, kakor najbogatejši mladenič.

Veselo se suče Vojtek okoli njega in ga potegne zdaj za rokav, zdaj mu popravi ovratnik in zakliče ves vzradoščen: »O, imenitno!«

Oče zopet pogleda izza odprtine in solza zadovoljnosti se mu zabliski na licu.

»Dobro«, zakliče Vojtek, ploskne z rokama, radujoč se svojega čina: »Čisto drugače izgleda človek, če ima drugo obleko, kakor ti zdaj, čeravno si taisti dobri deček.«

Kakor zelo se raduje Vojtek svojega dobrega dela, tako zelo se Janezek čudi, ker ima na sebi tako čedno obleko. Komaj si ogleda lepe gumbne na rokavih in globoke žepe.

»To bi bilo čisto prav, ljubi Janezek«, pravi Vojtek srčno vesel, »a tvoje bose noge se ne podajo suknji. Nimaš črevljev in nogavic?«

»Pač«, odvrne deček, »imam dva para še odprej. Pa te moram hraniti. Janezek, nobenih več ti ne morem kupiti«, pravi mati. In to mi gre k srcu, mladi gospod!«

»In meni tudi, da moraš tako štediti«, pravi Vojtek, dostavi pa po kratkem premisleku: »Veš kaj, ljubi Janezek, pridi zopet čez nekaj dni. Do tedaj se hočem lepo obnašati — in potem svojega očeta —«

Tu prekine dobri deček svoje govorjenje, prime Janezka za roke, jih položi med svoje in jih dvigne skupno

kvišku, rekoč: »Pomagaj mi moliti, da mi ohrani dobrotljivi Bog očeta in mater dolgo zdrava!«

Potem nadaljuje Vojtek: »Hočem prositi svojega očeta za črevlje in nogavice. On mi ne odreče nobene take prošnje. Gotovo mi podari to, da jih lahko podarim tebi.«

Ubogi Janezek se hoče zahvaliti, pa ne more ziniti besede. Kakor zaprto mu je grlo. Komaj izstoče: »Mladi gospod! Kako ste dobri!« in se joče zraven.

»Zakaj se jočeš«, vpraša Vojtek, ki ima sam solzne oči.

Janezek sleče suknjo in reče: »Moj mladi gospod, kaj pa, če ste mi podarili lepo suknjo brez očetovega dovoljenja?«

»Misliš? Bodi brez skrbi in vzemi svoje stvari. Menda naj podarim kaj takega, česar ne smem?«

»Tedaj smete?« vpraša Janezek veselo.

»Da, z mojim dovoljenjem«, reče blagi gospod Dolski, Vojtekov oče, ki je bil stopil v tem trenutku skoz vrata.

»O moj oče, moj ljubi oče«, zakliče Vojtek in objame očeta, »glejte, oče, tukaj —«

»Moj sin«, reče oče globoko ginjen, »vse sem opazoval in slišal — in sem zadovoljen, Vojtek!« Pri tem blagoslovi svojega sina.

Na to se obrne k ubogemu Janezku: »Z mojim dovoljenjem, ubogi, pošteni deček, ti podari moj sin svojo suknjo. Zdaj je tvoja! In — tukaj!«

S temi besedami poda dečku še žepni robec in dostavi: »Zaveži si vanj suknjo, hiti domu, da pomagaš materi pri delu. Čez tri dni smeš zopet priti po črevlje in nogavice, ki ti jih je obljubil moj sin. Upam, da bo znal držati besedo.«

Ubogi, zdaj tako srečni Janezek vzame culico, poljubi gospodu Dolskemu roko, na katero mu kapne solza, priča njegovega hvaležnega srca

Poln notranjega veselja poda Vojteh srečnemu dečku roko in zre za njim čez stopnice. Potem se oklene očeta, ki ga s zanosom pritisne na srce.

»Moj sin«, pravi oče, »sprejmi ta poljub v znak mojega dopadenja, ki ga

zasluži to dobro delo. Tudi nebeški Oče gleda z dopadenjem na-te. Ostani takšen! — Njegov blagoslov te bo spremljal in ti poda še večkrat milost, da kaj dobrega storiš. Napravil si mi radost, ki je tolika, kakor tvoja, ki ti jo berem iz oči. — Kako ti je, moj sin?»

»Dobro, dobro, moj oče«, zakliče Vojtek, »ne morem povedati, kako dobro mi de«.

»Verjamem ti«, odvrne oče. »Vzrok imaš, da se veseliš, a tudi vzrok, da Boga hvališ. Zakaj, gotovo ti je on

poslal ubogega Janezka, da si tako dobro obrnil svoj dar. Vidiš, tako čisto, sično veselje nam daje uživati Vsemogočni, če to, kolikor nam je po svoji previdnosti več podaril, kakor našemu bližniku, modro vporabimo. — Res se lahko veseliš, če pomisliš, da bo zdaj nosil tvojo sukno tako dober deček. — Idi v svojo sobo! Tvoj dnevnik bo štel danes en srečen dan več. Končal se bo z dobrim delom. In to je prava sreča na zemlji!»

(Dalje prihodnjič.)

Kaj je novega po svetu?

V velikem političnem svetu je najzanimivejša novica, da se Rusija in Avstrija zopet približujeta. Rusija se boji nove japonske vojske in si hoče nasproti nam zavarovati hrbet, Avstrijo pa skrbi počenjanje Italije in njeno ščuvanje na Balkanu. Z Rusijo še nismo nikdar imeli vojske, tudi sedaj je ni treba; dobro sosedstvo bo obema državam le na hasek. Seveda stekle Vsenemce in Lahe to jezi. Tudi prav! — Med Grško in Turčijo pa med Turčijo in Bolgarijo so se zadnji čas strune zelo napele, vendar politični vremenski preroki pravijo, da ne bo — toče. — Novi madžarski ministerski predsednik Khuen-Hedervary že začinja svojo trinško politiko na Hrvaškem. Hrvatom je poslal za bana zakletega madžarona Tomašiča, ki je zatajil svojo vero in narodnost. Svojo zakonsko ženo je zapustil, potem je odpadel od katoliške cerkve in prestopil v »srbsko« cerkev, samo da se je lahko združil z drugo ženo. Hrvaško-srbska stranka, ki ima sedaj večino v saboru, je pred par leti rohnela zoper krvavega Khuena, ko je še bil ban na Hrvaškem, sedaj so pa vse pozabili, svoj narod izdali in kleče plazijo pred strašnim Khuenom. Ubogo hrvaško ljudstvo, ki ima tako klaverno politične voditelje! Značilno pa je tudi, da puntarske Madžare vedno božajo, zveste Hrvate pa s škorpijoni tepejo! — Pri nas zborujejo sedaj skoraj vsi deželni zbori, ki se pečajo največ z raznimi gospodarskimi vprašanji. V šta-

jerskem deželnem zboru je vsled nezaljšane predrznosti nemških prenapetnežev prišlo do obstrukcije. Slovenski poslanci so se kakor eden mož vzdignili ter s svojimi govori zavrli vsako nadaljnje delo, dokler se nemški divjaki ne spametujejo. Zlasti so hoteli deželni šolski svet, ki je itak po veliki večini nemški, spraviti popolnoma v svoje roke. Vsled obstrukcije je bil dež. zbor 8. t. m. odgoden. — Dočim pa Nemci v štajerskem dež. zboru ne dovolijo Slovencem niti najmanjše drobtine, se v češkem deželnem zboru, kjer so v manjšini, obnašajo zelo oblastno in hočejo biti gospodje v deželi. Brez vsakega vzroka so začeli obstrukcijo in preprečili delavnost češkega deželnega zboru. Vlada jim seveda daje potuho. To so slaba znamenja za državni zbor, ki se ima kmalu sniti. — Govori se sedaj mnogo o spremembi ministerstva, v katerem bi naj tudi Jugoslovani, Hrvati in Slovenci dobili svojega zastopnika-ministra. Razdivjani Nemci pa se tega bojijo, kakor vrag križa. Že vedo zakaj. Pol stoletja so lagali, nas obrekovali in črnili »na zgoraj«, sedaj jih je seveda strah, da bi prišel v kronski svet Jugoslovan, ki bi razkrinkal njihove laži. Laž, lopovstvo, krivica in nasilstvo, to so tiste lončene noge, ki držijo po koncu nemško in madžarsko oblast. Lončene noge so pa začele pokati, zato tako divjajo. Pa jim ne bo nič pomagalo!

Orli.

Bratom Orlom. Neki svež, oživljajoč duh je zavel v zadnjem času v mladeniških vrstah na Spodnjem Štajerskem. Povsod, kamor se ozremo, vidimo novo gibanje, nove ideje, ki rušijo v prah zastarele nazore starokopitnežev ter postavljajo nove ideale, ali zamenjajo dosedanja sredstva, že obrabljena in ne več primerna času z novimi.

Najznačilnejši izraz tega gibanja so pač telovadni odseki »Orli«; duh tega gibanja sili vsakega dobromislečega kmečkega fanta, da se bolj kot dosedaj zanima za javna vprašanja, da se skrbnejše pripravlja za poznejše javno delovanje, da varuje, vadi in spopolnjuje svoje telesne in dušne moči. Iz mladeniča-ponočajnika, pretepača, sploh suroveža vstaja povsod mladenič — značajan, ugleden, izobražen, širitelj versko-narodne zavednosti. Iz tega mladega zaroda bi naj zrastle mogočna četa krepkih, razumnih, treznih in poštenih mož. Kateri mladenič bi se še danes držal zastarelih nazorov iz preteklega stoletja, ko so mladeniči smatrali za svoje glavno opravilo pijančevanje in pretepanje, kateri bi se norčeval iz sedanjega mladeniško-izobraževalnega dela, ta bi bil podoben srednjeveškemu vitezu v muzeju, katerega si človek včasih rad ogleda, da se prepriča, kako nerodno in okorno opravilo so imeli nekdanj.

Kaj hočemo s telovadnimi odseki? Povzdigniti kmečkega fanta duševno, нравno in gmotno. Ravno telovadni odseki so uspešno sredstvo, da med mladeniči vzbudijo zmisel za društveno organizacijo, za pouk in redno življenje. Telovadni odseki navajajo mladeniče k delu, ker le delo more množiti njegovo energijo, krepiti njegovo voljo in utrditi njegov značaj.

Še nekaj misli vsem onim fantom, ki so že vstopili v odsek »Orli« in pa tudi onim, ki nameravajo. Ni dovolj, da odobravate ideje tega odseka, ampak treba, da se tudi dejanski ravnate po njih. In če boste izvoljeni v odbor, še ni dovolj, da sklenete: to pa to se naj

stori, ampak da preidete od sklepov tudi k zasmotrenemu delu, kar se velikokrat tako rado pozabi. Mnogo lepega se pač govori in piše po časopisih, a od navdušenja do dela je jako dolga pot. Dobiš namreč od začetka, ko se ustanavlja kako društvo, tako navdušene ljudi, da bi lahko podiral gradove ž njimi, a ko je treba pristopiti k resnemu delu, pa jih ne dobiš nikjer, vsak najde izgovor, s katerim prikriva svojo zaspanost in lenobo.

Fántje, kedaj naj se človek uči? — V mladosti! Da, mladost, to je ona zlata doba, v kateri se moramo pripravljati za poznejše življenje. In kaka naj bo ta priprava? Razširiti nam treba duševno obzorje! Kako to? Pridobivati si moramo potrebnega znanja in izkušenosti — postati moramo zreli! Učiti se moramo vedno, zasledovati delovanje naših politikov in sploh voditeljev našega naroda, zanimati se za vse, kar nam bode kedaj koristilo, bodisi v politiki ali pri gospodarstvu. Marsikdo bode ugovarjal: kako mi je mogoče učiti se vsega tega, imam premalo časa za to, končno je pa že vseeno, če znam to in ono ali ne... Ne tako, prijatelj, pomisli: kolikor znaš, toliko veljaš! Posebno mi, kmečki mladeniči, moramo gledati, da se tem več učimo, da bomo našim nasprotnikom imponirali s svojo izobrazbo in poštenostjo. Ne posnemajmo one mladine, ki je le vneta za krasne veselice in za razuzdano življenje, temveč bodimo celi možje!

Velika, težka naloga nas torej še čaka, kmečki fantje, mnogo bomo še morali poskusiti in pretrpeti, predno se vresničijo naše lepe ideje, naši krasni načrti. In izvršili jih bomo, ako bomo delali vsi na to, da se vsepovsod ustanove telovadni odseki »Orla«, ker ravno s temi odseki bomo privabili največ mladeničev od krivih in pogubnih potov na pot k izobrazbi in rednemu, poštenemu življenju.

A. Rančigaj.

Dekliški vrtec.

Služit grem! Naši zagrizeni nasprotniki zasramujejo nas Slovence, da smo narod »hlapcev in dekel«. No, biti hlapec ali dekla ni sramota in ni greh, vendar to je hudo razžaljenje za nas, da bi Slovenci bili dobri samo za hlapce in dekline nemške gospode. Krivi smo si nekaj sami! Kakor lastovke žene neka skrivna moč v jeseni od nas v tuje kraje, tako tiči v naši mladini, posebno še v dekletih neka čudna moč, neka pasja pohlevnost pred tujstvom, ki jih žene v službo v tuje kraje. Včasih je res sila in opravičen vzrok, da si mladi ljudje gredo po svetu iskat službe: v hiši je mnogo otrok, kruha malo, zaslužek slab, toda največkrat čisto drugi vzroki ženejo zlasti dekleta v mesto. Dekle ima grešno znanje, česar stariši ne trpijo; fant si poišče službo pri železnici v Gradcu ali v Mariboru ali pa ga pokličejo k vojakom, in res pricaplja čez nekaj tednov za njim dekline in stopi v službo. Drugokrat je vzrok lenoba in prevzetnost. V mestu srečam hčer znanega premožnega kmeta. Vprašam jo, kaj pa ti delaš tu? — Služim, je odgovor, pri gospodu in gospej N. — Ali nimate doma kaj delati in jesti, da se tu klatiš? — Eh, kdo pa bi se doma sukal samo okoli krav in svinj, po letu pa pekel na vročem solncu. V mestu je bolje! — Tako? Kmečko dekle, kje je tvoj ponos? Tvoj oče je ugleden kmet, ti pa si za deklo pri nemški gospodi, ki ima v glavi in v žepu morda manj kakor tvoj oče! Ali je kmetsko delo sramota? Res, težavno je kmečko delo, pa tudi zdravo in veselo. Zdravejše je, gibati se na pekočem solncu, kakor tičati v zaduhli kuhinji, ali stati na prepihu, da si za stara leta naložiš protin. Doma ti je bilo pre-nizko, streči živini, v mestu pa ti je prav, da moraš česati hišnega psa svoji gospodi! Doma so ti materni opomini bili preostri, tu pa ti je prav, da te kakor sužnjo sekira nervozna nemška gospa!

Žalibog so celo matere včasih na-

ravnost s slepoto vdarjene. Mlado, neizkušeno dekline pusti v daljni, neznani svet, celo na Dunaj ali v Gradec, misleč, da so tam tako priproste razmere kakor v domači vasi. Koliko deklet že med potom pride v roke brezvestnih ljudi, ki jih pogubijo na duši in telesu. Saj celo okoli po deželi hodijo lepo oblečeni gospodje in gospe ter obetajo dekletom dobre službe. Prismojena dekleta in še bolj prismojene matere pa seveda vse verjamejo. In ti ljudje spravijo naša zala, zdrava in poštena dekleta v nesramne hiše, v ničvredne gostilne, v službo bogatih razuzdancev — v Trst, v Budapešto, na Dunaj, celo na Turško in v Afriko!

Prijatelj našega lista nam piše z Dunaja: »Najuljudneje Vas prosim, postavite se krepko zoper izseljevanje kmečke mladine v mesta. Posebno dekletom-lahkovernicam preti toliko nevarnosti v nravnem oziru. Oh, koliko žalostnega moram opazovati pri naši mladini tukaj na Dunaju! Zato: Opo-minjajte neprestano!«

Da, vzeli bomo to reč prav resno v roke. Toda samo opominjevanje ne bo pomagalo; ta lastovičji nagon izseljevanja enkrat tiči v naši mladini in se popolnoma zavreti ne bo dal. Navrniti ga treba na pravo pot! K nam se vsako leto priklati brez števila tujcev moškega in ženskega spola ter prevzamejo razne službe in potem pomagajo nemškutariti, naša mladina pa se potika po tujini. Odpreti hočemo ljudem oči, zlasti dekletom, da si bodo tudi doma znale poiskati primerno službo, pa da ne bodo samo za hlapce in dekline. Zato bomo zanaprej v »N. D.« govorili o raznih poklicih in službah, ki jih lahko doseže ženska, bodisi iz kmečke ali gosposke, pa bolj revne hiše. Našim družboslovcem in ljudskim voditeljem priporočamo to vprašanje v prav resen prevdarek.

Društveni glasnik.

Pozdrav^o

»Zvezi slovenskih deklet na Štajerskem« ob ustanovnem shodu dne 27. jan. pri Sv. Petru na Medvedovem selu.

Iskreno pozdravljene, sestrice drage,
ki sem prihitele na važni ste shod,
da vnamete tu za namene se blage,
za delo, ki reši naj dom nam in rod!

V nevarnosti silni so naše svetinje;
sovrag hrepeni, da dobi si jih v last.
Da branimo časne in večne blaginje,
hvaležnost to tirja, veleva nam čast.

Katoliška cerkev najboljša je mati
slovenskemu narodu bila doslej,
a danes je nočejo mnogi poznati,
in mnogi sovražniki ljuti so nje.

V obilju nam Bog je naklonil lepote:
dal divne nam kraje in jezik prelep.
Darov teh najkrasnejših božje dobrote
obropati hče nas sovražni naklep.

Brez verske ljubezni in rodne zvestobe
družine se naše izgublajo v svet,
in drugim jemljo pa izdajske grdobe
vse narodne vzore, ves višji polet.

To naših razmer je prežalostna slika . . .
v bodočnost odpira pogled nevesel.
Zato pa ko stiska je tako velika,
kdo dalje bi naj še v brezdelju živel?

Pozdravljene torej mladenke krepostne,
ki v bojni se danes združujete zbor!
Bog jači in množi vam sile mladostne
in daj vam doseči zaželjeni vzor!

O rasti in cveti, mogočno se širi
ti miljena »Zveza slovenskih deklet«,
ne daj si pokoja in prej se ne vmiri,
da svoboden spet bo slovenski naš svet!

Ciriljev.

Ustanovni shod „Zveze slovenskih deklet“ na Štajerskem se je vršil ob velikem navdušenju 200 udeleženk dne 27. januarja pri Sv. Petru na Medvedovem selu. Zastopane so bile sledeče deklishe zveze: Sv. Peter na Medvedovem selu, Sv. Križ tik Slatine, Sv. Ema, Zibika, Šmarje, Sladka gora, Sljivnica pri Celju, Studenice, Pilštanj, Petrovče, Št. Ilj v Slov. goricah in Sv. Ana na Krambergu, torej 12 dekliskih zvez.

Ob 9. uri je maševal župnik Gomilšek ob udeležbi zborovalke, ob 1/2 10. uri pa je v imenu

* Se lahko deklamuje na ustanovnih shodih novih dekliskih zvez ter na velikih dekliskih shodih.

S. K. S. Z. otvoril zborovanje nje podpredsednik dr. Hohnjec. Shod je imel sledeče predsedništvo: predsednica Anica Kren (Št. Ilj v Slov. gor.), podpredsednica Marija Dreo (Petrovče) in tajnica Marija Bernhard (Sv. Ana na Krambergu.)

Predsednica Anica Kren navdušeno pozdravi zborovalke v imenu Šentiljčank želeč obilo uspeha važnemu shodu. Neža Skodič (Sv. Peter na Medv. selu) deklamuje »Pozdrav Z. S. D.«, Amalija Verk (Sv. Peter na Medv. selu) pojasni namen Z. S. D. in razloži potrebo splošne izobrazbe za vsako slovensko mladenko. Marija Bernhard (Sv. Ana) slika slovensko gospodinjo, kakšna mora biti. Za večjo gospodinjsko izobrazbo se bo trudila Z. S. D. Marija Štelcar (Št. Ilj v Slov. gor.) povdarja, kako naj mladenka sodeluje v družini pri vzgojevanju mlajših bratcev in sestic, Marija Hajnšek (Sv. Peter na Medv. selu) pa razloži, kako more mladenka postati dobra, spretna vzgójiteljica naroda. Anica Kren opiše žalostne razmere ob meji zlasti v Št. Ilju in vabi sestrice na sodelovanje pri obrambnem delu posebno na nabiranje darov za obmejne Slovence. Neža Perc (Podčetrtek) pravi, da treba sedaj ustanoviti v vsaki župniji deklishe zveze in »Naš Dom« spraviti vsaki mladenki v roke. Amalija Kranjc (Sladka gora) opiše pomen nove zveze. Cilika Bevc pozdravi shod v imenu pilštanske, Franca Smole v imenu zibiške, Marija Zbil v imenu križevske in Ana Kos v imenu emške deklishe zveze. Antonija Kač (Petrovče) pokaže, kako naj dekleta izvršujejo narodno delo, Ana Dreo (Petrovče) pa navdušuje zborovalke, naj ljubijo svojo domovino, naj bodo zavedne Slovenke. Marija Novak (Šmarje) razloži, kako naj mladenke širijo našo misel vstrajno in s prijaznostjo pojasnjujejo naše namene in kako naj sodelujejo ob volitvah. Marija Vrečko (Slivnica pri Celju) povdarja veliki pomen trozveze »Zveze slov. mladeničev« in »Zveze slov. deklet« z Marijo za naš narod. Marija Dreo (Petrovče) omeni, da je nova Z. S. D. krepka zaušnica »Zvezi napredne mladine.« Skrbele bomo, da bo povsod nje delo brezuspešno. Ana Vehovar (Sv. Peter na Medv. selu) končno razloži, da bo Z. S. D. le tedaj dosegla svoje vzvišene namene, ako bo vsikdar gojila med članicami pravo vernost in iskreno rodoljubnost.

Dr. Hohnjec priporoča mladenkam, naj ljubijo naše narodne barve; belo, ki je podoba čistega življenja, modro, ki spominja barve neba, kamor bi naj povzdigale svoje misli, in rudečo, ki znači ljubezen do Boga, do bližnjega, do naroda. Ljubiteljice teh treh barv, ljubiteljice čistega življenja, prave krščansko-narodne izobrazbe in ljubiteljice vere in domovine so prave Slovenke. Župnik Gomilšek pa opominja zborovalke, naj zveste ostanejo krasnemu začrtanemu programu in naj ga vspovsod do pičice izvršijo. To storiti slovesno objubi v imenu vseh predsednica shoda.

Na to je bil izvoljen Z. S. D. sledeči odbor: Anica Kren (Št. Ilj v Slov. gor.) predsednica, Marija Dreo (Petrovče) I. podpredsednica, Amalija Verk, II. podpredsednica, Erna Razlag, učiteljica (Ptuj) I. tajnica, Ana Vehovar (Sv. Peter na Medvedovem selu) II. tajnica, Marija Bernhard (Sv. Ana na Krémbergu), Terezija Nemec (Sv. Jurij ob Ščavnici), Marija Novak (Šmarje pri Jelšah), Neža Perc (Podčetrtek) in Cilika Bevc (Pilštanj), odbornice.

Sedaj se prečitajo došli pozdravi, brzojavni in pismeni. Poslale so jih dekliške zveze: Pišece, Trbovlje, Sv. Jurij pod Taborom, Dobrna, Konjice, Smartin pri Velenju, Sv. Križ nad Mariborom, Sv. Jurij v Slov. gor., Sv. Peter pri Radgoni, Vurberg, Sv. Jurij ob Ščavnici in Sv. Miklavž pri Ormožu, dekliški Marijini družbi pri Sv. Vidu na Planini in v Frankolovem, Erna Razlag v Ptuj, Julijana Korent, Griže, Tilika Zajc, Cirkovce, Amalija Letnik, Sv. Benedikt, župnika Ribar in Ravtar ter kaplana Lovrec in Sinko.

Predsednica, ki je spretno vodila shod, ga sedaj zaključí z iskrenim pozivom na vse zborovalke, naj po geslu »Z Bogom in Marijo za slovensko in nebeško domovino!« gredo na delo v blagor naši ženski mladini in v blagor celi domovini.

Dovršeno lepo, navdušeno, da do solz ganljivo so govorile mladenke na shodu. Tu smo se prepričali, kolika duševna sila počiva v naši ženski mladini. Velika udeležba kljub neugodnemu vremenu in resnost, s katero so razpravljale govornice o posameznih točkah programa Z. S. D. sta nam porok, da se bo Z. S. D., ki šteje sedaj že do 2000 organiziranih mladenk, krasno razvijala in uspešno delovala v dosego začrtanih ciljev.

Iz odboro ve se je Z. S. D. Takoj po ustanovnem shodu se je vršila I. odborova seja Z. S. D. ob navzočnosti 8 odbornic ter dr. Hohnjeca in župnika Gomilšeka od S. K. S. Z. Med drugim se je sklenilo, da S. K. S. Z. oskrbi primeren dekliški znak, da se za vsak okraj ustanovi okrajni odbor 3 najdelavnejših mladenk, katerih naloga bo posredovati, da se na podlagi v našem listu objavljenega pravilnika za dekliške zveze osnujejo nove dekliške zveze pri naših izobraževalnih društvih. Nadalje bo Z. S. D. posredovala, da se kmalu osnuje veliko ženskih podružnic slov. obrambnega društva v Ljubljani ter da se še to leto vrši več gospodinskih tečajev.

Pozor mladeniške in dekliške zveze! Pravilnika obeh zvez pojasnujeta, kako se osnuje in vodi zveza. Zveza tedaj uspeva in napreduje, ako ima pogosto poučne shode in seje voditeljstva. O obeh se morajo pisati zapisniki. Ako se bodo vse zveze ravnale po pravilniku, se ne bo pripetilo, da bi katera zaspala. Treba je torej, da si voditeljstvo večkrat prečita pravilnik in si izpraša vest, ali se je do sedaj ravnalo po njem. Vsaka zveza mora vedeti, koliko ima članov. V začetku leta je lepa prilika, pridobiti tiste mladeniče in tista dekleta zvezam, ki so dobrega srca, ljubijo izobrazbo in želijo napredovati v vsem

dobrem. Na delo torej! S. K. S. Z. mora prej ko slej izvedeti, kako veliko je število naše organizirane mladine na Južnem Štajerskem. Marsikje je huda za govornike, za to zveze ne delujejo. Stvar pa ni tako težavna. »Naš dom« prinaša sedaj govore, porabite jih mladeniči in dekleta za govorniške vaje, ob enem tudi za pouk. Vsaka zveza ima tudi nekaj bolj gorečih članov, ti naj poiščejo po časniki in knjigah zanimive članke pa jih tudi lahko prečitajo na poučnem shodu. Po tem pa se vrši razgovor o vsebini. Vprašalno škatljo naj imajo vse zveze. Na zaprti škatlji je odprtina, skozi katero ze vlagajo listki z neznanimi besedami in rečmi. Listka ni treba podpisati. Pri poučnem shodu odpre duh, voditelj ali izobraženejši član škatljo pa zloží neznane besede in reči in pojasni vsa vprašanja. Tak poučen shod je posebno zanimiv, ker razlika mika. Seveda tajnik ali tajnica vse lepo zabeleži v zapisniku, ki naj bo jasna slika delovanja zveze.

Sv. Križ pri Mariboru. V nedeljo, dne 6. svečana, se je pri nas vršil prav dobro obiskan občni zbor tukajšnjega bralnega društva, ki je bil združen z lepo predpustno veselico. Kakor je iz odborovega poročila razvidno, je bilo društvo tudi v lanskem letu precej delavno, kajti priredilo je 10 podučnih shodov in eno veselico s tombolo. Prebralo se je 350 knjig in do 3000 številčk raznih časopisov. Še živahnejše delovanje pa se nam obeta odslej, ko sta se z letošnjim letom v društvu ustanovili obe mladinski zvezi. Članice dekliške zveze so nas že tokrat iznenadile z nekaterimi lepimi pesmicami in s šaljivo igro »čaišica kave«. Skoraj da smo v zadregi, kateri izmed sodelujočih mladenk naj damo prednost, kajti vse brez izjeme so svoje vloge zelo dobro pogodile in zaslužijo vse priznanje. Vsi, iz srca hvaležni smo vrlim našim mladenkam, ki so tako vztrajno zahajale k pevskim kakor tudi h gledališkimi vajam, da so nam za letošnji pust pripravile tako ljubko zabavo. Splošna želja je, da se kmalu zopet vidimo pri slični prireditvi; morda se tudi naši mladeniči zopet enkrat pokažejo na odru. Mladina, le po tako lepo začeti poti stanovitno in pogumno naprej!

Poljčane. Naša »Mladeniška zveza« je uprizorila dne 2. svečana igro »Poštna skrivnost« in burko »Kmet in fotograf«, ki sta se dobro obnesli. Udeležba je bila jako povoljna, in splošna želja je, da se mladi delitanti kmalu spet pokažejo na odru! Vsa čast zato gre g. voditelju, ki je z vso gorečnostjo v primeroma kratkem času izuril mladeniče, da so tako dobro rešili svoje vloge. Zahvaljujemo se nadalje vsem onim, ki so na ta ali oni način pripomogli k izbornemu uspehu, proseč jih, da nam i nadalje ohranijo svojo naklonjenost.

Mlada četa vstaja,
Z njo prihodnost, zora
Za naš narod vzhaja!

Udeleženec.

Konjice. Letno poročilo o delovanju dekliške zveze l. 1909. Dne 6. febr. je imela naša »D. Z.« svoj občni zbor. Predsednica je v svojem nagovoru pozdravila mnogoštevilno

zbrane članice, in jih v nemala za izobrazbo in delo. Tajnica je poročala, da je imela dekliska zveza minulo leto sedem mesečnih shodov, tri seje, in dve javni gledališki predstavi, deklaracij je bilo minulo leto 19, in podučnih govorov 9, članic šteje dekliska zveza 107. Knjižničarka je poročala o stanju knjižnice, minulo leto se je prebralo 500 knjig. Razven tega še mnogo drugih spisov in časnikov. Dekliska zveza je bila naročena na: 5 iztisov Slov. Gospodarja, 10 iztisov Naš Dom, 10 iztisov Bogoljuba, 5 iztisov Domoljuba, 4 iztise Cvetje sv. Frančiška in 4 iztise Vrtca. Dekliska zveza je imela l. 1909. sprejemkov: 351 K 64 v., izdatkov: 258 K 83 v., Nato je sledila volitev odbora, v katerega so bile izvoljene kakor minulo leto: Amalija Solar za voditeljico, Marija Lamut za namestnico, Marija Rak za tajnico, Jula Kumer za blagajničarko, Marija Kostevc za knjižničarko; preč. g. duhovnemu voditelju Viktoru Pregleju, vikarju, pa izrekamo najiskrenejšo zahvalo. Ljubi Bog jim naj stoterno poplača ves njihov trud in delo. Prihodnji mesečni shod ima dekliska zveza 6. marca po večernicah.

Sladkagora. Krasno delo naših vrlin mladenk se je kaj lepo izvršilo in pokazalo dne 2. svečana letošnjega leta, dne 6. svečana pa se je pokazalo delo naših hrabrih mladeničev in je res bilo vseh vsem Sladkogorčanom. Veselo in zelo smešno igranje »Čašica kave« so predstavljali naše zavedne mladenke dne 2. svečana in jo izvršno izvršile, da se je moral vsak nasmejati če je bil ravno jezen poprej. Čast našim vrlim in delavnim dekletam. Tudi mladeniči so kaj lepo izvršili 6. svečana dve igrani: »krčmar pri zvitem rogu«, pa »kmet in fotograf«. Res mora vsak priznati, da naša Sladkagora lepo napreduje, čeravno mislijo drugi, da smo mi zadnji, pa ni res, se gotovo motijo. Zato pa kličemo: Bog Vas živi, brumna delujoča mladinska četa! Gotovo bo kmalu še več kaj takega, zato pa v kratkem na novo veselo svidenje na odru! Zato vam kličem v pozdrav tukaj v »Našem Domu« meni priljubljenem časopisu:

Živi vrla četa mlada
Naše domovine nada.

Mladenka Sladkogorska.

Št. Vid na Planini. Ustanovili smo si »Mladeniško zvezo«, ki vrljo napreduje in deluje, dasiravno, nismo doslej nikjer poročali o našem delovanju. Priredila je že v jeseni veselico z jako lepim vsposredom: Vinska trgatve, šaljiva pošta i. t. d. Pa tudi o Božiču smo se izvršno imeli pri gledaliških predstavah. Pa tudi za naprej smo si napravili lepi načrt, kako se bomo gibali in delovali v našem društvu. Dne 6. februarja smo tudi priredili predstavo. Sklenili smo tudi, da se bo predavalo vsako drugo nedeljo v prostorih gospod. braln. društva. Vabimo vse tovariše k našim predavanjem; kajti v vas je moč in obstoj društva.

Pilštanj. Dan veselja je bil za naša dekleta v nedeljo 23. jan. Ustanovila se je namreč Dekliska zveza. Kljub silno neugodnemu vremenu in slabemu potu zbralo se je blizu 100

deklet. — Najprej predsednik bralnega društva in duhovni voditelj pozdravi prisrčno vse zbrane in potem v daljšem govoru poljudno razloži pomen organizacije in še posebej pomen in namen Dekliskih zvez. — Enoglasno je bil izvoljen sledeči odbor: Cilka Bevc, voditeljica in Tončka Lapornik nje namestnica, Malka Toplišek tajnica in Ema Kranjc nje namestnica; Štrith Mima blagajničarka in Kodrič Marija knjižničarka. Voditeljica se zahvali za izvolitev in vspehuja vsa dekleta k marljivemu delu za Boga in domovino. Pristopilo je takoj 61 deklet. — Z veseljem srcem smo šle vsaka na svoj dom z iskreno željo, da se kmalu zopet vidimo na prvem shodu. Najmlajša hčerka velike krščansko slovenske organizacije pa naj živi in se krepko razvija, in naj stori mnogo, mnogo dobrega v poduk in izobrazbo našo!

M.

Iz Trbovelj. Poročilo o dekliski zvezi. V nedeljo 9. prosinca se je vršil v čitalniškem prostoru poučen shod, kakor ga redno prireja »dekl. zveza bral. društva« vsaki mesec. Zbrale so se članice polnoštevno. Bili so navzoči tudi fantje telovadnega odseka »Orel«. Po otvoritvi shoda in prisrčnem pozdravu predsednice, so nastopile štiri deklice, ter prednale četverogovor: Ali vino, ali vodo? In sicer: Zdržnik (Elica Kurnik), pivec (Toniška Podrenik), pijanec (Rezika Godec), pijančeva žena (Poldi Cukjoti). 16. i. m. je bil drugi poučni shod. Govoril je vlč. g. Jos. Pečnak o judih. Slišale smo, kako zatirajo judi ubogo ljudstvo. Smrt in pogin so napovedali vsemu, kar je slovenskega in krščanskega. To je edino njihov geslo. Vidimo, da od vseh strani grozi nevarnost naši mili domovini. Toda mladenke, mladeniči! ne vstrašimo se, ne vdajmo se! — ? Skrbimo, da bode naša organizacija vedno bolj procvitala in da bode naše društveno delo gradilo si vedno trdniji zid krog svoje trdnjave »mile nam Slovenije.« Naj se potem zaganja sovražnik vanjo, naj divjajo in hrumijo viharji; ne bode je premogel nihče. Stala bo mogočna ko kraljica svetlobe, katere žarki bodo ogrevali naša srca za »mladinsko sveto stvar.« — V to nam pomagaj Bog in Marija.

Mladenka iz Trbovelj.

Gornja Radgona. Poročilo o delovanju dekliske zveze. Dne 4. julija smo imeli 7. poučni shod s tem le vsposredom: 1. »Iz šopka Marijinih čednosti« V. del, govorila Barbara Türkl. 2. Voditeljica je razpravljala, »kaj delajmo v Dekliski zvezi«. Priporočala je ob enem družbo treznosti, katera bo za nas nekaj praktičnega, nekaj vidnega, ona bo tudi sad našega delovanja. »Družba treznosti« pa naj bo tudi viden in trajen spomenik, ki smo ga postavile presv. Srcu Jezusovemu. 3. »Blagovestnikom«, pesem, deklamirala Elizabeta Osojnik. 4. Ustanovitev družbe treznosti.

Dne 25. julija je imela zveza izlet, in ob enem 8. poučni shod, na vrtu g. Jakoba Kovačiča. Vspored je bil sledeči: 1. Terezija Kovačič je otvorila shod s pozdravom. 2. »Rožičci«, pesem zapel je ženski zbor. 3. Na potjučeni zemlji« pesem dekl. Krist. Pintarič. 4. »Iz

šopka Marijinih čednosti« VI. del gov. Marija Trojanko. 5. »Sestre v kolo se stopimo«, pesem dekl. Mira Pintarič. 6. »Vesela pevka«, pesem zapel ženski zbor. 7. »Kako in kaj naj beremo«, govori voditeljica. 8. »Slišala sem ptičko pete«, zapel je zopet ženski zbor. 9. Kaj pa z družbo treznosti? dialog, govorili sta Krist. Pintarič in Ana Gomilšak. 10. »Slovenska govornica« pesem dekl. Tončka Hrašovec. 11. »Ljubimo svojo domovino« govori Tončka Petovar. 12. »Slovenka sem« poje ženski zbor. 13. »Moj zaklad«, pesem dekl. Elizabeta Osojnik. 14. »Kdaj mormo piti«, poje ženski zbor.

Končno so č. g. duh. voditelj v svojem govoru nas bodrili, k vstrajnemu delu za versko in narodno življenje.

V proslavo goda č. g. duh. voditelja je zveza priredila dne 29. avgusta v prostorih čitalnice slavnost s sledečim vspeedom: 1. Voditeljica je otvorila slavnost s pozdravom in častitko. 2. Našemu č. g. voditelju »prizor«, predstavljale so dekleta. 3. »Častitka za god«. Nastopile so 3 mladenke in med častitkami poklonile darove. 4. Č. g. duh. voditelju na čast, predstavljale so dekleta igro »Čašica kave«. Potem so se č. g. duh. voditelj iskreno zahvaljevali za prirejeno jim slavnost in podeljene darove.

9. poučni shod smo imeli dne 25. septembra. Razpored: 1. »Iz šopka Marijinih čednosti« VII. del govorila je Marija Fridau. 2. »O lepoti deklice«, razpravljala je Ana Osojnik. 3. »O družbi treznosti«, dialog, govorili sta Lizika Pelcl in Tončka Petovar. 4. »Na sejmu« pesem dekl. Marija Fridau.

10. poučni shod smo imele dne 10. oktobra. Vspeored je bil sledeči: 1. »Iz šopka Marijinih čednosti VIII. del govorila je Barbara Türkl. 2. »Mladenke, potrudimo se, da pišemo pravo slovenščino« govorila Marija Trojanko. 3. »O književnosti« razpravljala je Tončka Petovar.

Dne 7. novembra smo imele 11. poučni shod: 1. »Iz šopka Marijinih čednosti« IX. del. Ana Osojnik. 2. »Skrbimo za sveži zrak«, go-

vorila Marija Jaušovec. 3. »O književnosti« II. del. govorila Terezija Hübl.

12. poučni shod smo imele dne 8. decembra. Na vspeoredu je bilo sledeče: 1. »Iz šopka Marijinih čednosti« X. del. govorila Terezija Hübl. 2. »Srce Jezusovo in narodna mladenka«, govorila Nežika Osojnik. 3. »O književnosti« III. del. predav. Tončka Petovar.

Na Štefanovo je zveza priredila v čitalniških prostorih skromno božičnico in občni zbor. Leta 1909. je imela zveza 64 članic. Naročena je bila na 5 iztisov »Našega Doma«, 5 iztisov »Slov. Gospodarja«, 5 iztisov »Bogoljuba«, 10 iztisov »Glasnika«, 1 iztis »Zlate dobe«. Priredila je 12 poučnih shodov in 5 slavnosti. Naše deklice so nam prednašale 17 deklamacij. Večkrat smo tudi poslušale mične pesmi, ki so jih zapele dekleta. Slišale smo tudi 45 govorov naših deklic, raznovrstne vsebine, zabavne, poučne in nabožne. Pri vsakem poučnem shodu smo prejele nauke od č. g. duh. voditelja. Pri veselici bralnega društva se je zveza tudi odlikovala z igro Čašica kave.

Blagajničarka je položila račun o dohodkih in izdatkih, ki jih je imela zveza v preteklem letu. Knjižničarka nas je v jednatih besedah bodrila k dobremu berilu. Nato se je vršila volitev novega odbora. V vodstvo so bile izvoljene: Nežika Osojnik, voditeljica, Tončka Kovačič, namestnica, Tončka Petovar, tajnica, Lizika Pelcl, blagajničarka, Anica Gomilšak, knjižničarka. Po izvolitvi novega odbora je Anica Gomilšak dekl. pesem »Božična«. Potem so dekleta uprizorila izvrstno predstvo Jezuščku v jaslicah. Po igri so mladenke zapele pesem: »O Jezušček pozdravljam te«. Č. g. duh. voditelj so zaključili slavnost in zborovanje z zahvalo.

Deklice drage! Skrbimo tudi v prihodnje, da bo naša zveza neovirano procvitala. »Srce Jezusovo«, kateremu smo posvetile v tem letu sebe in vse naše letošnje delovanje, naj nas štiti in podpira. Ono naj nam pridruži še novih tovarišic!

Slovstvo.

„Kovačev študent“ uglasbil Vinko Vodopivec, libreto spisal Ivan Kovačič. Tako se nam predstavlja nanovejša slovenska spevoigra. Besedilo k tej spevoigri je že izšlo v 5. in 6. zvezku »Zbirke ljudskih iger«. Sedaj pa je g. Vodopivec zložil k tej igri lepe in lahke napeve, ki bodo gotovo povsod z veseljem sprejeti. Skladba obsega 40 strani in nima nobenega posebno težkega mesta ne v petju in ne v klavirskem spremljevanju. Oseb nastopi sedem, in sicer šest moških in ena ženska. Vpletene so različne narodne pesmi. Vsem našim pevskim zborom to skladbo prav toplo priporočamo, ker je zelo efektivna in bo vzbudila veliko smeha in veselosti, kjerkoli se bo proizvajala. V sili bi zadostoval za spremljevanje tudi kak večji harmonij. Ob enem pa priporočamo tudi zbirko istega skladatelja:

»Moški zbor«, ki jo je tudi izdala Katoliška bukvarna« v Ljubljani. V tej zbirki je posebno lepa pesem za moški zbor, naslovljena: »Bratom Orlom«. »Kovačev študent« se dobiva v Ljubljani v Katoliški bukvarni in stane 3 K 20 v.

Vstaja Škenderbegova. Zgodovinska povest. Angleško spisal Benjamin Disraeli, Earl of Beaconsfield. V Ljubljani 1910. Kat. Bukvarna Str. 108, cena 60 v. Disraeli Beknzfeld (tako se izgovarja njegovo ime 1804—1881) je bil slaven angleški državnik in pisatelj političnih romanov, kakor je tudi naš, ki nas vodi v gorati Epir in v ravno Rumelijo pod Balkan, kjer se Ogrji, Bolgari in Grki bojujejo proti rastoči turški moči v 15. stoletju. Glavni junak je slavni Škenderbeg, ki ga poznajo tudi jugoslovanske narodne pesmi. Knjižica nudi prav dobro zabavno berilo. F.

Darovi za našo narodno obrambo.

Narodni obrambi so nadalje darovali:

556. Mohorjani v Sevnici ob Savi 20 K;
557. Mohorjani v Trbovljah 20 K;
558. Duhovniki, zbrani na gostovanju č. g. Antona Kesnarja, kons. svetnika in župnika v Prevaljah, Koroško, 22 K;
559. Krščanska ženska zveza v Ljubljani 30 K;
560. Mohorjani v Šebreljah, Primorsko, 20 K;
561. Pisarna dr. Vladislava Pegana globo, katero je plačal knjigovez g. Breskvar, ker mu je g. K. Ceč odpustil žaljenje, 20 K;
562. Mohorjani Brežice 32 K 68 h;
563. Josip Milančič, kurat v Marijinem Celju, Goriško, 20 K;
564. Mohorjani v Besnici pri Kranju 20 K 80 h;
565. Josip Potovšek, župnik v Artičah, 20 K;
566. Mohorjani sv. Jakoba v Ljubljani 20 K;

Nadalje so darovali:

- Anton Kjuder, župnik, Barkovlje pri Trstu, in Mohorjani istotam 16 K; Odvetniška pisarna dr. VI. Pegana povodom dobljene pravde izročil g. Iv. Klučevšek 15 K; Gregor Adamič, poslovodja v Trnovem, 3 K; Mohorjani Sv. Križ nad Mariborom 5 K; Mohorjani na Brdu 3 K; Mohorjani v Ravnicah 6 K; Ravniške žene pri Solkanu 10 K; Marija Čik, Ljubljana, 5 K; Franc Sadar Kisovc 2 K; N. Tenente, Ljubljana 3 K; Mohorjani Sv. Martina v Rožni dolini pri Celju 2 K; Franc Prek, Ljubljana, 48 h; Mohorjani v Ptujju 5 K; Tarok v Trnovem 6 K; Nabrano ob priliki pogreba g. Frančiška Novaka v krškem župnišču 10 K; Nabrano ob priliki poroke Jožefa Pajtler in Helene, roj. Elznik, pri Sv. Križu nad Mariborom 13 K;

Ivan Majhen, poštni oficijant, Ljubljana, 1 K; Valentin Kragelj, župnik, Gorica, 10 K; Bern. Salamun, kaplan, Sv. Trojica v Haložah, 1 K 60 h; Mohorjani na Hajdinu p. Ptuj, 10 K; J. Kunce, župnik pri Sv. Jurju ob Ščavnici, nabral na gostiji Ankovič-Slana 4 K 30 h; Valentin Veber v Frankolovu nabral na gostiji 5 K 30 h; Ljudevik Schifferer, župnik v Žalini p. Višnja gora, 9 K; Gospa M. Manfreda nabrala v veseli družbi 2 K; Fr. Beričič, Rakek, 1 K 10 h; Na gostiji J. Matjašič in L. Šegula v Sinčaku nabral M. Tikvič 3 K 20 h; Na gostiji Fr. Rakuša in M. Kosec v Hlaponcih nabral J. Čuš 11 K 10 h; Na gostiji J. Horjaka in Nežke Bršnak v Jurkloštru nabral Anton Zupanc 3 K 20 h.

Za božičnico slov. otrokom na Kor. so še darovali: Franc Cerar, tov. slamnikov, Stob p. Domžale, 2 K; Pisarna dr. Pegan v neki kazenski zadevi 2 K; Marija Rojc zbirka v tobačni tovarni 32 K 16 h; Frančiška Kremžar, St. Vid nad Ljubljano, nabrala 3 K 4 h.

Sedanji čas kliče vse naše somišljenike na delo za narodno obrambo! Nabirajte povsod, darujte vsi! Prosimo pa, da se vsi darovi pošiljajo le na naslov: Slov. kršč.-socialna zveze (oddelek za narodno obrambo) Ljubljana.

Nabrane znamke v korist obmejnih Slov. Večjo zbirko domačih in tujih znamk doposlali uredništvu g. J. Luskar v Novi cerkvi, Franc Jug in gospa N. Pliberšek v Mariboru. — Ustreglo bi se nam, če bi pošiljalci prešteli znamke in če možno, jih tudi razvrstili po državah, kajti s tem poslom se uredništvo ne more pečati. Potem bi lahko naznanili število poslanih znamk.

Knjižice:

Marija naj živi!

Društvo Mariji v zadoščenje

se dobivajo vezane po 40 h s poštnino pri „Glasnikovem“ uredništvu na Črni gori pri Ptujju.

Slovenci! Naročite si „Naš Dom“.

Uredniški pogovor.

Danes se želimo pomeniti z dragimi dopisniki in dopisnicami o neki stvari, ki je sicer navidezno malenkostna, pa uredniku vendar včasih napravi precej sitnob in — zamere. To so dopisi! Ne da bi se laskali, pa pohvaliti vendar moramo naše vrle mladeniče in mladenke, kako lepo znajo mnogi pisati v ljubi materinščini. Kako brozgo in spakedrano slovenščino pišejo mnogi študirani gospodje po pisarnah, ki so vendar plačani za svojo pisarijo! Drugim dopisnikom še gre bolj trdo, pa se nič ne bojte, nihče ne postane mojster v enem dnevu. Če boste pridno brali in večkrat pisali, pa bo sčasoma šlo gladko.

Kaj pa tedaj hočemo povedati z ozirom na vsebino dopisov? No, vsak bo sam sprevidel, da list, ki izhaja samo 1. in 15. vsakega meseca, ne more prinašati malih novic, kakor če se je kdo kje obesil, če je komu hiša zgorela i. t. d. Pač imamo v listu poglavje »Kaj je novega po svetu?« Pa to ima drug pomen; podati hoče le kratko in celotno sliko političnih in drugih važnih dogodkov. Take preglede imajo celo listi, ki izhajajo vsako četrtletje. Dopisov potrebujemo za »društveni glasnik«! Imenuje se sicer »društveni glasnik«, a ker je »Naš Dom« le glasilo slovenske mladine, se razume, da se ta glasnik ne more ozirati na vsa mogoča društva, ki jih imamo po Slovenskem ampak le na mladinska društva, zlasti na mladeniške in dekliške zveze, pa na Orle. Tukaj si pa želimo dopisov ne samo iz Štajerskega, ampak tudi iz Koroškega. Štajerci in Korošci imamo skoraj enake razmere, ki jih Kranjci in Primorci nimajo, to je boj s podivjanimi nemškutarji. Torej držimo skupaj!

Zato prosimo koroške in štajerske dopisnike, naj nam poročajo le o mladinskem društvenem gibanju. Pa tudi v tem oziru se ne moremo ozirati na razne čisto cerkvene družbe in bratovščine, kako obhajajo skupne pobožnosti, devetdnevnice i. t. d. Za to sta lista „Glasnik Najsvetejših Src“ pa „Bogoljub“. Tudi vabil na razne shode, zborovanja in veselice nam ne pošiljajte. Tu Vam moramo povedati, kako se list tiska. Sedanja številka izide 15. februarja, urednik pa je moral dati rokopise v delo že 7. febr. in potem zaporedoma dopise, ki so prihajali. Dne 11. mora urednik svoje delo dokončati, sedaj pa še n. pr. pridejo vabila za shode 20. febr. Kam jih naj dene? List je že poln, iz tiskarne pride glas, da je toliko in toliko preveč. Sedaj se mora nekaj izpustiti. Dolgi članki se ne morejo izpustiti, ampak kratki, odtrgati treba nekaj od Drobtinic pa od dopisov. Zatorej ne bodite hudi, če včasih ne najdete koj v prvi številki svojega dopisa. Pri nas je tako kakor v mlinu. Kdor prej prinese, prej melje, bolj gotovo pride njegov dopis v prvo številko, če prej pošlje. Pa ne vselej! Mlinar, če ve, da tisti, ki je prvi pripeljal mlet, še je pred kratkim mlet, še torej ima moko, pusti druge naprej, katerim je bolj sila. Tudi naši dopisniki prinesejo iz nekaterih krajev bolj pogostoma »mlet«, iz drugih krajev pa bolj redko. Zato pa mora urednik skrbeti, da tisti »redki« pridejo hitro na vrsto.

Skoraj bi nekaj pozabili! Pa dekleta ne boste zamerila! Vaš »dekliški vrtec« še ima doslej samo dve pridni vrtarici; kaj, če bi se Vas več oglasilo? Moških vendar ne boste pustile, da Vam plejejo in okapajo »dekliški vrtec«. — Na svidenje!

Urednik.